

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3020/2019. (I. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.1935/2017/6. sorszámú végzése, a Pécsi ítélőtábla Bf.II.5/2017/15. sorszámú ítélete, valamint a Pécsi Törvényszék 2016. november 21-én meghozott 7.B.40/2016/53. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Fehér Attila) jogi képviselője útján (dr. Pap Csaba ügyvéd, 7621 Pécs, Mátyás király utca 14.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria 2018. április 4-én meghozott Bfv.I.1935/2017/6. sorszámú végzése, a Pécsi ítélőtábla 2017. július 6-án meghozott Bf.II.5/2017/15. sorszámú ítélete, valamint a Pécsi Törvényszék 2016. november 21-én meghozott 7.B.40/2016/53. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott döntések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogával.
- [2] 1.1. Az indítványozó előadta, hogy a büntetőügyében eljáró elsőfokú tanács elnöke a büntetőeljárás nyomozati szakaszában az előzetes letartóztatás meghosszabbításáról határozott. Az indítványozó fellebbezésében, majd felülvizsgálati indítványában is hivatkozott az Alkotmánybíróság 21/2016. (IX. 30.) AB határozatban foglaltakra, melynek értelmében kizárt bíró járt el az ügyben. Az elsőfokú ítélet meghozatalára 2016. november 21. napján, azaz a 21/2016. (IX. 30.) AB határozat közzétételét megelőzően került sor, a másodfokú határozat meghozatalakor (2017. július 6.) azonban már a Pécsi ítélőtábla eljáró tanácsa nem bírálhatta volna felül érdemben a Pécsi Törvényszék ítéletét, hanem hatályon kívül kellett volna helyezni azt, és a Pécsi Törvényszéket megismételt eljárás lefolytatására utasítani. Erre azonban nem került sor, ahogyan a Kúria is végzésével hatályában fenntartotta az ítéleteket. Azáltal tehát, hogy ügyében kizárt bíró járt el, azonban a felülbírálati fórumok nem hoztak hatályon kívül helyező ítéletet, sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joga.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [4] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. Jelen indítvány ugyanakkor nem vet fel sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést e körben.
- [5] Az Alkotmánybíróság a pártatlanság követelményének érvényesülését és ennek részeként a kizárási szabályok alkalmazását az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik összetevőjének tekinti. Az Alkotmánybíróság több döntésében foglalkozott annak a kérdéssel, hogy mi az alkotmányos megítélése annak, ha első-, vagy másodfokon kizárt bíró járt el az ügyben. Az Alkotmánybíróság a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatával az ügyek sokféleségét és a jogbiztonságot mérlegelve nem rendelte el a lezárt ügyek felülvizsgálatát, a határozat meghozatalakor jogerősen befejezett ügyek tekintetében e döntés nem hozott létre új jogorvoslati okot, és az alkotmányjogi panasz benyújtására rendelkezésre álló lejárt határidőket sem élesztette fel {25/2017. (X. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}.

- [6] Az Alkotmánybíróság a 3355/2017. (XII. 22.) AB határozatában már vizsgált olyan ügyet, ahol az elsőfokú tanács tagját érintette kizárás. A 34/2013. (XI. 22.) AB határozatra hivatkozással annak tulajdonított kiemelkedő jelentőséget, hogy sor került azon döntés revíziójára, amelynek meghozatalában kizárással érintett bíró vett részt, az eljáró tanács egyetlen tagját sem érintette a vizsgált kizárási szabály, illetve az akkori bírói gyakorlat szerint nem minősült kizártnak az első fokon eljáró bíró. Minderre együttesen figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a büntetőügyben hozott bírói döntéseket az alkotmányjogi panaszokban felhívott alaptörvényellenesség nem befolyásolhatta érdemben, a tisztességes eljárás helyrehozhatatlan sérelme a büntető ügyben nem volt megállapítható {Indokolás [11], illetve 3225/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [8]}. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a 3354/2017. (XII. 22.) AB határozatával megsemmisítette a vizsgált ítéletet. E döntésében hangsúlyozta az Alkotmánybíróság, hogy nem azt kéri számon az eljáró bíróságon, hogy nem követte a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatban megállapított alkotmányos követelményt, hiszen döntésének meghozatala korábbi, mint az AB határozat Magyar Közlönyben való megjelenése. Ez azonban nem változtatott a fennálló alaptörvény-ellenes helyzeten, ugyanis a végleges döntés meghozatalában vett részt kizárt bíró, az alkotmányjogi panasz jogorvoslati jellege pedig megköveteli, hogy az indítványozó alapjogát ért sérelem ne maradjon orvoslás nélkül. Mindezekből kiindulva jelen ügy vonatkozásában megállapítható, hogy a másodfokú bíróság felülbíráltta az indítványozó ügyében hozott ítéletet, így a jogorvoslati fórumok tekintetében a kizárással kapcsolatos alaptörvény-ellenesség nem merült fel.
- [7] Annak kérdésében, hogy a jogorvoslati fórumoknak milyen tartalmú döntést kellett volna hozniuk, az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapítja meg. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikkével összefüggésben érdemben vizsgálhatja a bírói jogértelmezés hibájára alapított alkotmányjogi panaszt, ha az eljáró bíróság az előtte folyamatban volt, valamely Alaptörvényben biztosított jog szempontjából releváns ügynek az alaptörvényi érintettségére tekintet nélkül járt el, vagy az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával {3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [53]}. Az Alaptörvény 28. cikkéből fakadóan a bíróságnak azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17], 20/2016. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [50]}, ha nem így tesz, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}. Ezen alapjogi érintettség vizsgálata kiterjed az Alkotmánybíróság által meghatározott alkotmányos követelmények figyelembevételére és az azoknak megfelelő döntések meghozatalára is. Az alkotmánybírósági határozat rendelkező részébe foglalt alkotmányos követelmény a bíróságokra kötelező, és attól eltérő jelentést nem tulajdoníthatnak az adott jogszabályi rendelkezésnek {3355/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [12]–[13]}. Ilyen alapjogi érintettség kétségkívül felmerült az elsőfokú ítélet vonatkozásában. Azonban mivel a másodfokú bíróság érdemi eljárása (a döntés felülbírálata) orvosolta az elsőfokú eljárás és döntés hibáját, önmagában az, hogy a büntetőeljárás szabályai szerint nem hatályon kívül helyező döntés született és nem az elsőfokú bíróság orvosolta új eljárásával e hibát, illetve a Kúria hatályában fenntartó döntést hozott, nem vet fel alaptörvény-ellenességet.
- [8] Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz befogadására az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes tárgyaláshoz való joggal összefüggésben nincs lehetőség.
- [9] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdése a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. január 15.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/926/2018.

